

Gospodarske.

Pravilno sajenje sadnega drevja.

Spisal Anton Stiegler, deželni sadje in vinojejski ravnatelj v Gradcu. — Poslovenil Fr. Goričan, deželni potovalni učitelj za sadjerejo.

Sadno drevo uspeva povsod, da je le dosti na debelo zemlje. Težka ilovica, moker ali preveč kamenit svet ne velja. Solnčnata ptošta lega ugaja, med tem ko so senčnate severne strani za sadno drevje nepravne. V bregu in ob cesti se sadi v trikotu, drugod pa v štrikotu. Visokodebelne jabolke in hruške se sadijo narazen po 10 m, ob cestah 12 m, črešnje in orehi 12 m, češnje in slive 6 m, bolj nizkodebelne jabolke in hruške 6 m, cepljene na prtilično podlago 4 m.

Jama za sajenje se naredi 1.5 do 2 m široka in 50 do 60 cm globoka. Zemlja se izmeče ločena na tri dele. Vrže vkup to dobro zemljo zase in to spodnjo mrtvo zemljo na drugo stran. Če se jame delajo v bregu, se izmeče zemlja zmiraj na zgornjo stran. Dno jame se še zrahlja na 20 cm globoko. Jame se naredijo vsaj šest tednov in zamečejo tri tedne pred sajenjem. Za spomladansko sajenje se jame že v jeseni pripravijo. V peščeni lahki zemlji je dobro že v jeseni, v težki pa spomladaj saditi.

Kolje za drevje iz kakoršnegakoli lesa mora biti ravno, gladko, brez skorje 8 cm debelo in na zgornjem koncu obrobljeno. Če je kolje suho, se zaradi večje trpežnosti na spodnjem ošpičenem koncu obveže in z vročim kotranom namaže. Svežo, še le nasekano kolje se skozi štiri dni v 3% raztopljini modre galice namakati pusti. To delo se ne sme odlagati ampak se mora takoj opraviti, kakor hitro je kolje posekano, osnaženo in ošpičeno. Kolje mora biti tako dolgo, da ga pride v jami 15 cm. še v trdo zemljo in da seže 5 cm. pod najbolj nizko vejo drevesne krone. Pri cestah se dene kol ob cestno stran, povsod drugod na stran, od katere najrajši vetrovi in hudo vreme pride, da je drevesce bolj zavarovano.

Važe in zgornja ta dobra zemlja se pomeša in znjod jama zameče. Če je zemljišče slabo, primeša se še do dna brega komposta ali pregnitega gnoja, ali pa kakšne druge dobre zemlje. Spodnja slaba zemlja pride še le nazadnje, ko je drevo že vsajeno. Za sajenje pripravljeno drevo mora biti ravno, dovolj močno in popolnoma zdravo. Na deblu ne sme biti nikakršnih ran ali znakov bolezni. Korenine naj bodo številne razvrščene v krogovi na vse strani, posebno naj bodo mnogo malih drobnih korenin. Visokodebelno drevo naj ima 1.8 m za sajenje, ob cestah 2 m visočine. Krona naj ima 5—6 vejic, odod katerih ta srednja, najtavišja in ob enem najbolj močna služi kod vodilna mladika v podaljšanje debla. Drevje, katero se po semjih prodaja, je malo vredno in se naj nikdar ne kupuje. Korenine se prikrajšajo za eno tretjino, poškodovane pa do zdravega mesta. Krona se prikrajša za 1/2 do polovice kakoršne so kaj korenine. Pri vrstah, katere imajo navpično rasti, kakor ananas, renški bobni, se režejo korenine veje na eno zunajno oko, pri vrstah, katere na široko rastejo kakor kardinal maščancelj se reže na eno znotrajno zdravo oko. Rez se izvrši z ostrim nožem ali prav dobrim škjarjem tako, da se začne ravno nasprotno kjer se oko začanja in se neha tik nad očesom. Pred sajenjem se korenine obrezanega drevesa namočijo v ilovnato zmes.

K sajenju se vzame dobro preležani kompost in se drevje ne sme globokoje saditi, kakor je popred v drevesnici stalo, kar se dobro pozna, ker je deblu zeleno, kar ga je pa bilo v zemlji in korenine so rumenorjavo-kaste barve. Korenine se pri sajenju skrbno razvrstijo v njihovi naravni legi. Posebno se naj pazi na to, da medvo koreninami niti najmanjšega praznega prostora ne ostane. Korenine morajo biti na trdno z zemljo obdane in sem zemlja okoli drevesa previdno potlači. Okoli drevesa se napravi iz zemlje en krog v podobi skleda, na to se še dene ena lega gnoja, kateri se še z zemljo pokrije.

Pokritje z gnojem ima sledeči pomen:

1. Spomladaj in poleti varujejo korenine proti suši, po zimi pa proti hudemu mrazu.
2. Drevo dobi polagoma pri vsakem dežu nekaj živeža, katerega deževnica iz gnoja izpere.

Zalivanje z vodo pri spomladanskem sajenju, posebno če je suho vreme, je prav koristno. Sadi se naj pri lepem vremenu, da zemlja ni ne zmrzjena ne pre-mokra.

Drevo se sprva prav narahlo h kolu priveže. Po-zneje, kadar se je po kakem deževju že zemlja in žnjo drevo dovolj vsedla priveže se z dvemi vezmi. Ena vez se da pri vrhu kola, ta druga kakih 60 cm. od zemlje. Vlačne vrbe so za vez najbolj pripravne.

Ker drevo sčasoma še malo v zemljo zleze, pri-trdi se h kolu tako, da je vez na drevesu zmiraj 3 do 4 cm. višje kakor na kolu.

Po sajenju naj se drevo namaže z zmesjo iz ilo-vice, kravjeka in apna, kar ga varuje proti izsušenju.

Proti zajcu in drugim poškodobam se zavaruje deblu sadnega drevesa zanesljivo, praktično in po ceni z na-vadnim koljem, ali še boljše z tenkimi lesnimi odpadki, kateri se na vsaki žagi dobijo. Z 9 do 12 komadi, se napravi s pocinkanim drotom nekaka lesa, katere se potem okoli debla dene. Te ograje ne varujejo drevesno deblu samo proti zajcem, ampak tudi proti toči, ob enem pa ne zabranjujejo dostop zraku, tako da je omehku-ženje debla izključeno. Te ograje so trpežne in po ceni, zato vsega priporočila vredne.

Loterijske številke.

Gradec, dne 18. aprila: 33, 80, 20, 67, 64.
Trat, dne 11. aprila: 58, 6, 51, 76, 85.

drugi člani podružnic, ki se za to zanimajo. Ti hospitant, ki niso oficijno priglašeni poročevalci za varstvo rastlin, seveda nimajo pravice zahte-vati, da bi se jim povrnilo potni stroški.

Ptujski okrajni glavar umrl. V Ptujju je umrl okrajni glavar g. Ewin Prah pl. Thalfeld. Pokojnik je stal šele v 48. letu. Bil je le kratak čas v Ptujju. Svoje premoženje je zapustil večidel mestni občini Gradec, nekaj pa tudi pisarniškemu osebju. N. p. v m!

Umri je kafetier Zanzer v Rogoški Statini. N. p. v m!

Požar. Preteklo nedeljo zvečer se je vnela plahta na paviljonu velikega kinematografa v Ptujju. K sreči se je zamogel ogenj takoj pogasi-ti, vendar pa ima posestnik pri aparatih veliko škode. Ogenj je nastal baje po električnih žicah. Požarna bramba je bila alarmirana in tudi v hipu zbrana. Ali ni ji bilo treba posredovati.

Obesilo se je 16-letno dekle Kogovnič v Velikem vrhu pri Šmartnu ob Paki.

Iz Koroškega.

„Velikonočne misli“. Dostikrat smo že po-vedali, da je „vera“ klerikalcev jako klaverna, le navidezna, kakor „vera“ v kaplane zaljubljenih brezzobnih terojalk. Premislimo le to-le: „Mir“ je duhovniški list, pišejo, uredujejo in plačnujejo ga duhovniki. Duhovniki pa so vendar služabniki sv. vere. Po tej sv. veri je Velikonoč zapovedan praznik in „velikonočne misli“ bi mo-rale biti obrnjene edino na verske stvari. Mi, katere imenujejo „Šmirovci“ brezverce, smo se tega držali in napisali primerni članek. Duhovniški list „Mir“ pa je napisal pod naslovom „Velikonočne misli“ članek, napolnjen z naro-dnoatno gonjo in političnim sovraštvom! In ta list pravi, da je „verski“. Po farjih vera gor; po farjih vera dol!

Prvaški poštenjaki. Piše se nam: Žalostna vest! Brat nekdanjega kaplana v sv. Jakobu Lutachounig, ki je hotel vse naprednjake požreti in katerega cenjena družina marsiča na čelu pr-vaških hujšakačev, brat šele zadnjič v „Miru“ pohvaljenega Janschitsa v sv. Marjeti, gostilničar, mesar in pater familias v „narodnem domu“ v Velikovu — Lutachounig — je bil aretiran in v ječo odgnan. Obdolžen je vloma, ki se je lani v prvaški posejilnici v Velikovu zgodil. Lastna žena je junaka naznanila. O ti vboji prvaki!

Še en prvaški poštenjak. Poroča se nam: Znani Simon Tacherton p. d. Najekuč v Slov. Plibergu je bil svoj čas dostojni in pošteni mož ter se takrat tudi naprednjakom priligoval. Na-prednjaki so ga tudi vedno podpirali, posebno ko je pogorel. Preskrbeli so mu tudi izdatno denarno podporo od „Südmarke“. Ko je imel denar, pričel je pa za črne deželne izdajice de-lovati. Občinski mogoci v Slov. Plibergu, kate-rih „gospodarstvo“ smo v zadnjem „Stajercu“ tako jasno razodeli, hoteli so Najekuču valed tega gostilno preskrbeti. Na ta način bi škodo-vali bivšemu naprednemu županu, za Slov. Pli-berg tako zaslužnemu g. Jakobu Lausegger. Proti volji oblasti so hoteli prvaki to storiti. Pa vse zamanj. Zljaj pa je ta prvaški poštenjak Najekuč obtožen zaradi zločina tatvine. Pri hišni preiskavi so našli pravo roparsko gnezdo. Več o temu prihodnjic!

Koroške železnice. Napredni poslanec Na-gele in tovarši so predlagali v železniškem od-seku državne zbornice zgradbo železnice od Wiesa čez Radl v Sp. Dravograd, Grebnj in Ve-likovec. Ta predlog se je oddal vladi v pretres. Upajmo, da bode vlada važnost te železnice iz-previdila!

Brat kraljice Drage. Neki smrkolin pikolo Sirc je prišel hotel „Post“ v Beljaku in dejal, da je brat umrjene srbske kraljice Drage. Kot tak je obiskal prodajalne in nabral precej blaga. Konečno so smrkavca zaprli.

Ustreljen je bil učeneč Raperto Gärtner iz Beljaka. Njegov tovariš Moser se je igral s puško, ki se je sprožila. Nesrečni deček je kmalu umrl.

Po svetu.

Železniška nesreča. Velika železniška ne-sreča se je zgodila pri Bray-Brooke v Viktoriji (Am.) Bezovlak je trčil v osebni vlak. 4 vozovi so bili razdrobljeni. Doselej se je potegnulo iz razbitih kovov 41 mrtvih in 50 težko ranjenih oseb.

ružino... pušice... kle... la ni... rščine... sojen... če k... lapec... beneč... nad... spre... otovo... eno... ati... otovo

... Zupan v kijklji. Iz Bojne pri Brežicah nam... prijatelj od tamošnega klerikalnega žu... prav čudne stvari. Dotočnik imel je namreč... županu opraviti zaradi nekega podpisa. Žu... je rekel: „Takoj!“ in odšel v postransko... Tam je vprašal svojo ženo za dober svet... je rekla: „Tega ne smeš storiti, kajti toti... „Stajerca“ berejo... Vprašamo: Ali je... le za petoliznike črnosuknežev? Ali se... pobira občinskih doklad tudi od naših na... „stajerkov“? Moželj približujejo se občinske vo... Volite moče iz svoje sredine, kateri so... strahljivi, da bodele dobili župana-moza, ki... pod komando svoji ženi. Potem vam ne bo... je babe postav delale...

Ponesrečeni župnik na Sladkigori. Dne 11. aprila se je vračal župnik g. Krajec od delavcev vinograda in si je na poti nogo zlomil. Kdo temu kriv, kaže sledeči dopis: Sprevedil je župnika iz vinograda tisti znani agitator dr. Korošca Jurček Vipotnik iz Polž, ki baš po sili župniški stolec. Tamošnji občani seveda od tega niso tako neumni, da bi take farovski podrepnike za župane volili, sploh pa take ne, ki še sami „Fhposa“ prebirati ne znajo. Ali najprej! Potem sta se oba z župnikom združila v visokim gospodom Martinom Pavlinc z veliko trgovino, katero je podedoval od pokojnega faj-noštra iz Kostrivnice. Baje so dale tudi temu Koroščevo volitve precej po repu. Ta mož si je hotel še nekaj časti pod klobuk spraviti in je zato povabil župnika in Vipotnika v svojo klet. In ker je lanko vino precej močno, zgodila se je potem nesreča. Mi g. župnika gotovo obžalu-jamo; tudi ne smemo trditi, da je bil pijan. Kaj tudi, ako človek malo pije, samo da ima gostene ljudi okoli sebe, ki bi ga zaali varovati. Ali župnik je imel ravno slabo tovaršijo! Na eni strani Kneippov kramar Pavlinc, ki dene klobuk na levo stran glave in reče: pri moji duši, jaz Pavlinc, Koroščevo agitator! Na drugi strani pa enakih junak, ki si priže na cerkvenem prostoru smodko... Ko bi bila ta dva možja pametna, pomagala bi župniku. Sploh pa sta potrebna hude krtače! In povedali bodemo v kratkem še kaj o njih.

Celjska gimnazija bode praznovala junija meseca svojo 100-letnico. Dela se velike priprave, da se bode obhajalo dan na slovesni način. Pr-vaški listi pa že hujškajo in hočejo zgago delati.

Poučni tečaj o varstvu rastlin v zdravilišču Rogatec-Slatina. C. kr. kmetijska družba priredi sporazumno s c. kr. bakteriološko postajo in postajo za varstvo rastlin na Dunaju dne 5. maja t. l. z začetkom ob 10. uri predpoldne v zdra-vilišču Rogatec-Slatina enodneven poučni tečaj o varstvu rastlin, ki ga bo vodil gospod dr. Bruno Wahl in ki ima glaven namen, da pouči žone, ki so se prijavili kot poročevalci za varstvo rastlin c. kr. poljedelskemu ministerstvu, na kratko o najvažnejših nalogah takega poročeva-nja. Osrednji odbor pričakuje, da se bodo vsi gospodje, ki so se doslej prijavili kot poročevalci, udeležili tega tečaja in naznanja, da je polje-delsko ministerstvo dovolilo podpore 300 kron, s katero se vrnejo udeležencem stroški za vožnjo po železnici in pošti. Vodstvo podružnice v Rog-atecu je pobleščeno, po sklepu tečaja povrniti oficijelno določeni poročevalcem te stroške proti primernemu potrdilu. Ker so doslej samo po-družnice v Konjicah, Marenbergu, Mariboru, Ptujju, Brežicah, Rogatecu in Slovenji-Bistrici pri-javile poročevalce za varstvo rastlin, a je v in-teresu stvari nujno želeli, da imenuje vsaka podružnica 1-2 poročevalca in jih pošlje na tečaj, so vse podružnice uljudno vabljene, naj naznanijo takoj 1—2 člana podružnici v Rogatecu kot poročevalca in udeležena pri tečaju, da se lahko po sklepu tečaja tudi tem vrnejo stroški. Prostor, kjer se bodo zbirali, bo naznanjen v Rogatecu pri izhodu s kolodvoza. Razen doslej oficijelno priglašeni poročevalcev in onih, ki še bodo priglašeni, se lahko tečaja udeležijo tudi